

Dražen Šemovčan | STARI ZANATI | VIJESTI

LUKAR ILI LUČAR DARKO

🕒 20.07.2023. 09:49:00

Tamo gdje završava ravna Podravina i počinju obronci Bilogore, smjestilo se maleno selo Čepelovac. Nekada je to bio poljoprivredni kraj, sada se nekoliko obitelji bavi poljoprivredom, a stariji ljudi, više ne sjede kao nekad ispred kuće. Povijest ovog kraja baš i nije nešto posebno zapisana, ali znalo se da su ljudi pomagali jedni drugima, tužili se za međe, hranili se hranom koju su sami proizveli. I kad bi analizirali naziv samog sela, koje se nekad zvalo Čepelovec, dobili bi možda i ono stvarno čime su se zaista ljudi iz tog sela bavili. Prvi dio „ČEPE“ značilo bi čučće ili neki sjedeći položaj, a „LOVAC“, ne moramo obrazlagati. Po samom nazivu sele ispada da su se nekadašnji čepelovčani bavili lovom čučćeći u nekom grmlju.

Nekada davno, u tom djelu ravne Podravine, bilo je raznih divljača, uglavnom niskog rasta, poput fazana, prepelice, jarebice, zečeva, ali našla se i srneća divljač. Dok je već u obroncima Bilogore bilo jelenske divljači, srneće, divljih svinja, jazavaca i ostalih divljača koja je služila za prehranu. U doba kada nije bilo dugih cijevi ili vatrenog oružja, postojali su **lučari** (naziv po Hrvatskom enciklopedijskom rječniku, izdavača Jutarnjeg lista – Novi Liber 2002, 2004), onaj koji izrađuje lukove i strijele. Prvenstveno ti lukovi i strijele koristili su se u ratovima i za lov divljači. I u tom selu Čepelovac, pronašli smo lučara ili lukara (po domaćem dijalektu) Darka. On voli drvo i puno stvari radi od njega, a među ostalima i lukove i strijele. Po njegovom ovo zanimanje je lukar.

Lukovi i strijele koristili su se kao oružje i alati za lov još u doba pretpovijesti. Izrada lukova i strijela uključivala je korištenje raznih prirodnih materijala i tehnika, te je uvelike ovisila o dostupnosti resursa i znanju ljudi u tom razdoblju. Evo nekoliko osnovnih koraka kako su se nekad radili lukovi i strijele:

1. Odabir materijala: Lukovi su se obično pravili od fleksibilnog i jakog drveta, poput jasena, hrasta ili crnogoričnih stabala. Također, materijali poput roga i životinjskih tetiva koristili su se za izradu kompozitnih lukova kod nekih kultura. Strijele su pravljene od lakših drvenih vrsta ili trske, a njihovi vrhovi su se izrađivali od kamena, kostiju ili metala.
2. Oblikovanje luka: Drvo za luk bi se sušilo, a zatim pažljivo oblikovalo u dugu zakrivljenu formu, odgovarajuću debljinu i željenu snagu luka. Ponekad su se lukovi jačali dodatnim materijalima poput životinjskih tetiva.
3. Stavljanje tetive na luk: Koristili su se životinjske tetive, koža ili konopljina užad kao tetive za luk. Tetiva bi se vezala za luk na svakoj strani, omogućavajući elastičnost i energiju potrebnu za bacanje strijele.
4. Izrada strijele: Za izradu strijele, birao bi se duguljasti štap odgovarajuće drvene vrste ili trske. Strijela bi se poravnala i oblikovala tako da postane ravna i lagana. Na jednom kraju bi se izradila utore kako bi se strijela mogla postaviti na tetivu luka.
5. Izrada vrha strijele: Na vrhu strijele stavljao bi se vrh napravljen od kamena, kosti ili metala. Oštri vrhovi bi se oblikovali i oštrili kako bi prodrli kroz metu. Zatim, vrh bi se pričvrstio na strijelu pomoću biljnih vlakana ili životinjskih tetiva.
6. Pero ili "letke" na strijelama: Da bi strijele letjele stabilnije kroz zrak, dodavala su se pera, koja bi se obično dobila od ptice ili domaće peradi (možda su najbolja bila od purana i guske zbog svoje jačine).

Perja bi se na kraju lijepo strijele ili privezivalo tankim konopljastim nitima.

Lukovi i strijele razvijali su se tijekom stoljeća, s napretkom tehnologije i razumijevanjem fizike, što je dovelo do raznih oblika i tipova ovog oružja.

Tražeci majstora koji se bavi izradom lukova ili strijela našli smo Darka Martinovića koji je doselio prije 40 godina u selo Čepelovac. U šali kaže da je on prvi čovjek u selu, jer mu se kuća nalazi prva u selu s lijeve strane dolazeći iz pravca Đurđevca pod koji spada kao prigradsko naselje. Doselio je sa suprugom Jasnom i bavio se raznim poslovima. Prije odlaska u mirovinu bavio se proizvodnjom ili uzgojem voćnih sadnica i vinove loze. Hobi su mu i pčele, pa je tako u sam napravio drvene košnice.

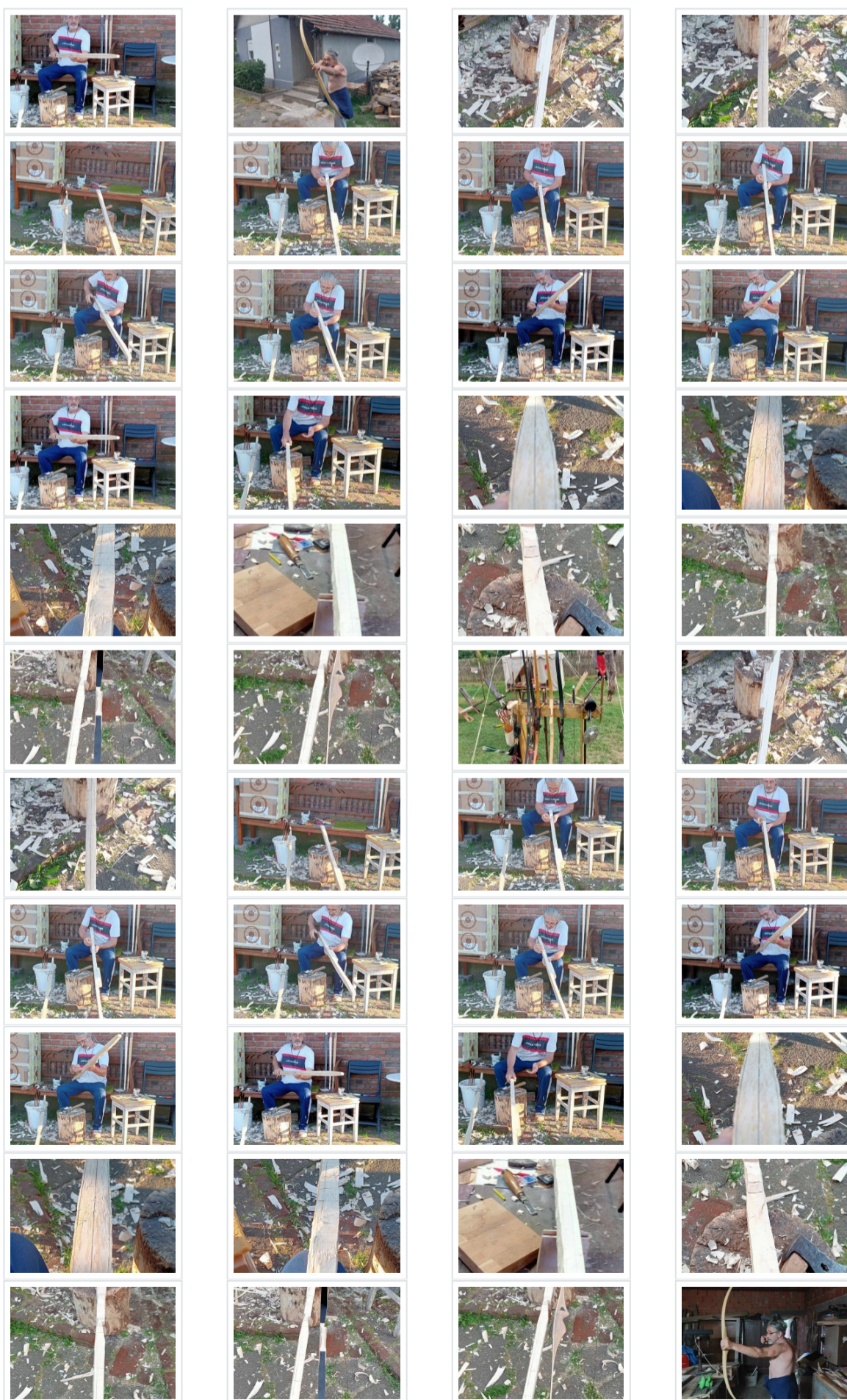
Kao dječak sa svojim vršnjacima znao se igrati „kauboja i Indijanca“. On je uvijek želio bio Indijanac, pa je već onda radio lukove i strijele, te ostala oružja koja su Indijanci koristili.

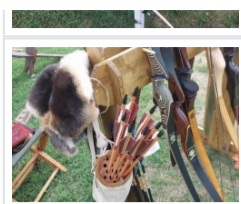
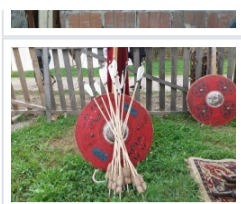
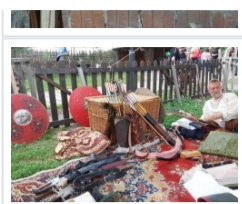
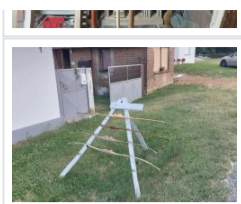
Sada kada je u mirovini, ta je ljubav prerasla i neki drugi izazov. Kako ima 62 godine i bolestan je, odlučio se baviti onim što je nekad volio, a sada to radi opet iz ljubavi, ali i da upotpuni slobodno vrijeme, te pomaže udrugama kojima su potrebni lukovi, jer njih najviše radi, a strijele manje-više samo po potrebi i da ima za isprobavanje napravljenih lukova. Nije komercijalizirao svoj hobi, a uglavnom mu ljudi ostave nešto za materijal i odrađen posao. Oni koji znaju za njega, znaju naručiti nešto po narudžbi, ali opet to odradi iz dobrote, jer zna da serijski rađeni lukovi nisu kao njegovi, ručno rađeni i svi su unikatni.

Njegove izrađene lukove možete vidjeti ispred njegove kuće u Čepelovcu, Planinska 1, a za nas je napravljena foto galerija izrade lukova. Za kraj navodi da svako drvo ima svoju „dušu“ i „diše“ na svoj način, a znanjem toga, napravite pravi luk.

*** članak je objavljen uz financijsku potporu Agencije za elektroničke medije

*** dozvoljeno prenošenje sadržaja uz objavu izvora i autora članka

Izvor: Portal dnevnih novosti

Izvorni autor: Dražen Šemovčan Šeki/Foto: privatni album

Autor:

Dražen Šemovčan Šeki
Dragovoljac DR, HRVI

